

NHD 4 dec 2004.
editie AC.

'Godgeklaagd dat mens geen rol speelt'

VAN ONZE VERSLAGGEFSTER
HEILOO - Als een diepbare overlijdd, wil je dat de uitvaart mooi wordt. Maar wat als het mis gaat? En de belangrijke afscheidsceremonie helemaal niet wordt wat je ervan gehoopt had? Het overkwam Tineke Schilder uit Heiloo. Haar zoon, Dave Boekel, overleed begin oktober bij een motorongeluk. Dative werd 29 jaar. Zijn uitvaartmis was een schertsvertoning, vindt Schilder.

Pastor Van der Kooi hield de uitvaartmis in Tuitjenhorn, waar Dave begraven werd. Hij is zich van geen kwaad bewust en vindt dat hij geheel volgens de katholieke lijn gehandeld heeft. Schilder: „Hij gebruikte onder meer de verkeerde familienaam. Maar ook zonder die fout was het een drama geweest. Pastor Van der Kooi maakte het niet uit wie er in de kist lag. Hij noemde Daves naam maar één keer, toonde verder geen enkele interesse. Ik vind het godgeklaagd dat de mens geen enkele rol speelt. Dat het om een verdwenen leven van een jongeman ging waar zoveel mensen intens verdriet om hadden, maakte hem niet uit. Mijn kind is verongelukt. Van het ene op andere moment uit mijn leven verdwenen. De paniek overvalt me als ik er aan denk dat ik hem nooit meer zal zien, zijn stem nooit meer zal horen. We wilden Dave en mooi afscheid geven.”

Schilders idee van een mooi afscheid was echter iets anders dan pastor Van der Kooi uiteindelijk bood. Van der Kooi: „In een uitvaartmis wordt aandacht gegeven aan de toekomst, de hemel. In de avondwake, die een dag eerder plaats had, wordt juist gesproken over de overledene. Ik hoef dat dan toch niet te gaan herhalen? De familie was tijdens de mis in de gelegenheid om iets over de overledene te zeggen en heeft van die mogelijkheid gebruik gemaakt. Ik ga niet meer praten over de verdiensten van de overledene op aarde. Dat is de taak van een priester niet. De mis is op God gericht, niet op de mens. Darin leg je het evangelie uit, het moet zeker geen loflied worden op de overledene.”

De familie Schilder heeft een brief met klacht aan bisschop Punt gestuurd. „Natuurlijk ben ik daar niet gelukkig mee. Maar ik zie geen enkele reden om mezelf iets te verwijten. Behalve misschien dat van de naam. Ik kan me er niets van herinneren, maar het zou zo kunnen zijn dat ik Dave Schilder heb gezegd, in plaats van Boekel. Een verwar-ring door de familienaam.”

→Stad en Streek 2: Weten met welke ziel je te maken hebt

'Weten met welke ziel je te maken hebt'

VAN ONZE VERSLAGGEFSTER
EGMOND - Een pastor is autonoom in zijn eigen parochie. En de ene voorganger is de andere niet. Vindt pastor Van der Kooi van Warmenhuisen/Tuitjenhorn dat de uitvaartmis op God gericht is en niet op de mens, pastor Knol van Egmond denkt daar veel genuanceerder over. „Je wilt toch weten met welke ziel je te maken hebt?”

Knol: „Natuurlijk is de liturgie belangrijk. Maar daarnaast moet er ruimte zijn voor de mens. Zo doe ik het hier in elk geval wel. Soms weet ik weinig van de overledene. Dan probeer ik die persoon goed te leren kennen door veel met de familie te praten. Tijdens de mis besteed ik aandacht aan de overledene. Zodat nabestaanden zich meer aangesproken voelen en de uitvaart 'warmer' wordt. De familie heeft pijn. Ze moet begeleid worden bij het afscheid nemen.”

De pastor heeft volgens Knol de vrijheid om een mis op eigen wijze in te kleden. „De manier waarop hij dat doet hangt af van opleiding, karakter. Toch zijn de meeste pastores in het bisdom Haarlem erg betrokken bij de mensen. Ik heb eigenlijk nog nooit van dit soort klachten gehoord.”

Is het mogelijk om te kiezen voor een andere pastor dan die in de parochie? Knol: „Ja. In principe wel. Stel dat iemand in Alkmaar woont, maar liever in Heiloo naar de kerk gaat, dan is het logisch dat hij in die laatste parochie zijn uitvaart krijgt.

Puur omdat hij daarmee veel meer verbonden is. Dat is dus een goede reden. Iemand die een pastor van een andere parochie kiest omdat de eigen voorganger niet bevalt, is een ander verhaal. Het kán wel, maar ik zal nooit direct ja zeggen, ik zal altijd de boot afhouden. Je bent toch collega's van elkaar. Ik raad de mensen aan eerst met de eigen pastor te praten. En als dat echt niets oplevert, ja.” Een lastig dilemma, vindt Knol. Maar de vrijheid om buiten de parochie naar een geschikte voorganger te zoeken, is er dus wel. En natuurlijk is het mogelijk om te kiezen voor een wat 'lossere' uitvaartdienst, waar een leek of diaken voorgaat. Volgens pastor Van der Kooi is bij dit soort diensten sprake van meer vrijheid met betrekking tot de aandacht voor de mens. Knol: „Je ziet de laatste tijd dat de kerk meer aandacht vestigt op wat ons heilig is. Er wordt kritisch gekeken naar de viering, de traditie wordt wat meer onderstreept. Maar dat houdt absoluut niet in dat de mis ook onpersoonlijker dient te worden.”

Wat te doen bij klachten? Knol: „Het is natuurlijk bijzonder pijnlijk als je kind bij de verkeerde naam wordt genoemd, maar direct een klacht naar de bisschop sturen vind ik wat ver gaan. Het parochiebestuur is een mogelijkheid, of het dekenaat. Maar ga allereerst met de betreffende voorganger praten. Dit soort situaties moet natuurlijk niet plaatsvinden. Dat is niet de bedoeling van de kerkelijke boodschap.”